مثنوی جام وحدت

مصنفہ

جناب سید عبدالآد شاہ صاحب وارثی

متوطن شاہو بیگہ ضلع گیا

باہتمام بابو کنہیا لال عرف غلام وارث

ساکن علی گڈھ

مطبوع مطبع فیض عام واقع علی گڈھ

۶۰۷

مثنوی جام وحدت

مصنفہ

سید عبدالآد شاہ وارثی

سنہ ۱۳۱۵ھ

باہتمام بابو کنہیا لال عرف غلام وارث ساکن علیگڈھ

مطبوعہ فیض عام پریس علیگڈھ بالائی قلعہ

University Library
Aligarh

M.A.LIBRARY, A.M.U.
PE13446

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

تحمید باری تعالیٰ

الحمد للہ رب العالمین ۵ الرحمٰن الرحیم مالک یوم الدین ۵
ایاک نعبد و ایاک نستعین ۵

حمد خالق از خدا آید درست — زانکہ بود اوست از روز نخست
حمد حق زیباست مر اللہ را — کو بود اندر سر کوہ و کاہ را
کیست کو سازد رقم حمد کریم — اَنتَ رَبّی اَنتَ حسبی یا نعیم
من کجا و فکر حمد تو کجا — جز تضرع نیست کار بینوا
پیش از بود وجود لا وجود — جز تو احدی در ازل دیگر نبود
در ابد جز تو نباشد ہیچ کسے — گرچہ پیدا کردہ صورت بسی
از تو گردید این جہان و آن جہان — از تو شد جملہ زمین و آسمان

خود تو ئی مخلوق و ہم خالق تو ئی — ہم تو ئی مرزوق و ہم رازق تو ئی

خویش را گم کردہ در خویشتن — نے نمایئے در خیال مرد و زن

غیر تو دیگر بباید از کجا — ربنا رب السموات العلا

صد نقاب انداختے بر روی خود — ایں حجاب ظاہری آں دم نبُد

ای جمالت روز روشن آفتاب — بوالعجب زیں پردہ داری حجاب

ہر تجلائی نور افشاں ہمچو مہر — بیسرُں از قید تعداد یک و دو

شکر نعمت چوں بجا آریم ما — جملہ بر کام و دہاں داریم ما

صد زباں داری تو اندر یک دہن — صد سخن داری تو اندر یک سخن

خود تو میگوئی و شنوی رازہا — سوزہا داری تو اندر سازہا

ایں ہمہ تغیر اشکال جہاں — بر وجودت شاہد بے گماں

قادرا بہر جمال خویشتن — بر فگن ایں پردہ از رخ بر فگن

تا بخود بینیم خود را در وجود تو — گہ رکوع سازیم شاداں گہ سجود

تو بسائی من بمانم اے الٰہ — جملہ رندانِ جہاں را تو پناہ

ہم بتو ایں گفتگوی ماز نست — ہم چنیں افتاد افتاد نخست

تہلیل

ل

سورۂ طٰہٰ ۔ اللّٰہ لا الٰہ الا ھو + لہ الاسماء الحسنیٰ + سورۂ حدید + ھو الاوّل

والآخر والظاہر والباطن ۵

نیست فاعل جز یکی اندر جہاں	چند باشی در خیال این و آں
ہست اسم ذات او اسم صفات	مظہر شش گردید جملہ کائنات
نفی مطلق از وجود غیر اوست	زانکہ ناید در نظر جز وی دوست
ہست بر ذاتش صفات او گواہ	لا اِلٰہ لا اِلٰہ لا اِلٰہ
شرک محض است این وجود غیر او	لا اِلٰہ از زبانِ دل بگو
صد ہزاراں اسم ذات او بود	الحفیظ القدیر الصمد
جملہ نام نام بے نام و نشان است	عالمے افتادہ در وہم و گمان است
ترک استثنا مکن اے حیلہ جو	لا الہ گفتی الا اللہ گو
جز وجودش نیست غیرش در جہاں	آیتے از سورۂ مومن بخواں
جز یکی فاعل نباشد دیگری	صیغہا پیدا شود از مصدری
ہست مفہوم جہاں معبودشاں	گہ بجویند در زمیں گہ در سماں
جز یکی معبود مطلق نیست کس	ایں قدر بس باشد و باقی ہوس

بشارت معیت

سورۂ حدید۔ هو معکم اینما کنتم ۵ سورہ بقر۔ فاینما تولوا فثم وجه الله

سورۂ ق۔ ونحن اقرب الیه من حبل الورید وفی انفسکم افلا تبصرون

مژدهٔ جان بخش باشد بهر جان — کو بذات تست چون روح روان

او بتو مشغول تو مشغول غیر — گه سوی کعبه روی گه سوی دیر

هر کجا روشش بروئے تو عیان — او بتو همراه باشد هر زمان

از رگ جان نیز هم نزدیک او — در لباس تو کند صد گفتگو

از چشم تو ببیند صد جهان — وز گوشت نشنود صد داستان

از دست تو کند صد کارها — او بپایت بشکند صد خارها

از زبان تو کند صد داستان — جان بگو اینک بگو جان جهان

چیست جان پاک ای مرد فقیر — تا کجا این کلفت وهم عسیر

کے بمانی چون نماند جان پاک — بعد ازین جائت بود در زیر خاک

فهم گر داری منه پنبه بگوش — در وصال و در فراق خود بکوش

اوست در تو همچو خور تابان بروز — چشمها از دیدن غیرش بدوز

اوست کادم کرد نام خویشتن — اوست کو گردید شکل مرد و زن

اوست کان گردید انسان و ملک — اوست کو گردید حیوان و فلک

اوست کان گردید شیطان خبیث — اوست کان برخواند قرآن و حدیث

غیر حق دیگر بیاید از کجا — اوست نیک و بد ثواب و هم خطا

هست جمله حق و حق خواهد بودن — که تواند غیر او چیزی شدن

غیر حق دیگر نباشد در جهان — چه زمین و چه مکین و چه مکان

تہمت ہستی بود شرک عظیم
لیس غیرہ فی السموات القدیم

حق قدیم ست و بود فعلش قدیم
تو چہ آوردی بدل وہم عظیم

خود بخود را اندر حکایات و قصص
عشق و عاشق گشتہ آمد در قفس

جلوۂ حسن خودش مجنوں نمود
جذبۂ شوق دروں مفتوں نمود

خود بتجلی کرد خود شیدا شدہ
گہ نہاں گردید و گہ پیدا شدہ

این و آن و ما و تو اندر قیاس
در حقیقت جملہ باشد بی اساس

نعت حضرت سرور کائنات صلعم

سورۂ ربنا وما ارسلناك الا رحمة للعالمين۔ سورہ احزاب ما كان محمد ابا احد من رجالكم ولكن رسول الله وخاتم النبيين ان الله ملائكتہ يصلون على النبي يا ايها الذين آمنوا صلوا عليه وسلموا تسليما

ہر کہ کرد از سرکشی ترک ادب
او بود محروم از فیضان رب

بے ادب کے محرم رازش بود
بر دل اہل صفا رازش بود

بے ادب کے بار یابد در حرم
خندیدی الآن شاہا با لکرم

من کجا و نعت پاک تو کجا
ہیچ ناید کار از دست گدا

ہاں بود چوں فضل تو بر جان ما
برفتد این پردہ از چشمان ما

پس بسازم وصف آں عالیجناب
اے وجود پاک تو چوں آفتاب

بر ہمہ تاباں واز جملہ جدا | مظہر ذات خدا ذات خدا

چوں نبودی کے بدے ایں کائنات | صد صلواۃ و صد سلام و صد صلواۃ

از تو گردید ایں ہمہ ارض وسما | ما رمیت قال اللہ رمے

نام احمد بہر انساں کردہ | اللہ اللہ ایں چہ احساں کردہ

کے بدیدی سایہ ات چشم ضعیف | ای سراپا جسم تو جان لطیف

حبذا ایں قسمت افتادگاں | مرحبا ایں طالع دلدادگاں

ہمچو تو باشد شفیع مذنبیں | افتخار اولیں ہم آخریں

پس چہ باشد خوف در احتضار | چوں توئی رحمت کن و آمرزگار

اے متاع فخر جملہ انبیا | وے متاع ناز جملہ اولیا

صد سلام از بندۂ افسردہ دل | آنکہ آمد بر درت بس منفعل

رحمۃ للعالمین گفتہ خدا | رحمتے بر حال زار بے نوا

نسبتے دارم ز آں پاک تو | سرمۂ چشم بصارت خاک تو

تا کجا از من حجاب ای برقع پوش | ساغرے بحر کرم آور بجوش

تا کجا ایں خاک افشانے من | تا کجا ایں رنج جاں فرسائے من

تا کجا ایں حسرت و ارمان ما | تا کجا رنج والم بر جان ما

رحم کن بر حال زار بے نوا | وارث ملک بقا ذات خدا

از تو آید رحمتے اے عالی مقام | و ز من آید صد صلواۃ و صد سلام

تکریم بنی آدم

سورہ بنی اسرائیل- ولقد کرمنا بنی آدم- سورہ بقر- وجعلنا فی الارض خلیفہ- سورہ سجدہ- ونفخ فیہ من روحہ وجعل لکم السمع والابصار والافئدہ

گر نہ ذات آدم و حوا بدے — رہ نہ سوئے حق کسے پیدا شدے

از وجود حق بود تکریم او — بر ملک واجب شدہ تعظیم او

ایں خلافت نے ز بہر مال بود — امتثال الامر فی الاحوال بود

خود تبکل آدم و حوا رسید — زحمت آب و ہوا خود کشید

خود اسیر حسن دل افروز شد — خود ز بہر خویش غم اندوز شد

خود نمود ایں فتنہ برپا در جہاں — خود بگردد از محبت قصہ خواں

خود نمود ایں رنگ در ایں اطوارہا — خود نمود ایں ظلمت و انوارہا

خود کشید ایں زحمت صد رنجہا — خود نمود ایں دولت صد گنجہا

از پئے تکریم خود گشتہ ملک — ہم زمیں گردید از خود ہم فلک

ہم ملائک را بگفتہ فاسجدوا — بہر انساں گفت آں لا تقنطوا

گشت مسجود ملائک بر زمیں — قال فی القرآن ہدی للمتقین

جسم خاکی مظہر انوار شد — تیرہ خاک از فیض او گلزار شد

کرد آدم را بہ شکل خود پدید ۔ روح پاک خویش را اندر وی دمید
ہم خلیفہ کرد او را ہم رسول ۔ ہم ظلوماً گفت او را ہم جہول
کے تواند گفت راز کبریا ۔ مہر بر لب اند جملہ اولیاء
ہیچ ناید کار ایں گفت و شنید ۔ تا بہ بینید چشم سر از چشم دید

تعریف اولیاء اللہ

سورۂ یونس۔ الا ان اولیاء اللہ لا خوف علیھم ولا ھم یحزنون ۝

من چہ سازم وصف ذات اولیا ۔ آرزومند درش صد انبیا
قصۂ موسیٰ اگر داری بیاد ۔ بر من و بر قول من کن اعتماد
ٹک نگر بہر خدا سوئے علی ۔ افتخار ہر نبی و ہر ولی
یاد داری آں حدیث مصطفیٰ ۔ کو بفرمودش بلے کالانبیا
خود بفرمود آں خدائے ذوالجلال ۔ اولیا را نیست غم رنج و ملال
بالیقیں ذاتش بود ذات خدا ۔ رخ بسوئے درگہ شاں کن ولا
تو مرو بر دین و بر اقوال شاں ۔ تو ببیں با ایں ہمہ احوال شاں
اولیا تیغ حق اندائے بے خبر ۔ سر بر نداز ہر دو عالم بے خطر
اولیا جسمند جان او خدا ۔ ہاں ادب کن تا نیفتے در بلا
اولیا مشغول در ذات حق اند ۔ پرتو شاں گیر نور مطلق اند

حکایت بر سبیل تمثیل

خواست موسیٰ از خدای دو جہاں
تا بہ بینم عاشق تو یک زماں

چوں بود احوال عشاق ترا
بنگرم من نیز ای رب العلا

وحی آمد از خدائے ذوالجلال
ہیں برو لب شوخ بکن سوی جبال

رفت موسیٰ سوئے کوہ و دشتہا
صد ہزاراں گرد آنجا گشتہا

پس بدید آنجا یکے شوریدہ سر
مست مدہوش و فنا و بے خبر

رفت پیش خدمتش با صد ادب
گفت موسیٰ عرض تو بشنید رب
آں مرد ۱۲

صد ہزاراں ہمچو تو موسیٰ شدند
از صد و سی بیش یار ما بدند

تو نداری طاقت بار گراں
موسیا ترک وفا کن ایں زماں

تو ندانے ماجرائے ذوالمنن
موسیا بگزار و کن ترک سخن

حجتے مے آوری در ہر امور
استعذ باللہ تو بوا من شرور

گفت موسیٰ چوں خلاف تو کنم
ثم باللہ گردن خود بر زنم

من نسازم ترک خدمت تا ابد
جان من باقی بماند یا رود

عہد و پیماں چوں بجای خود رسید
مرد عاشق آہ از دل بر کشید

گفت موسیٰ را بشو ہمراہ من
اے رسول حضرت اللہ من

پس نخستیں رخ سوئے دریا نمود
کشتی نو را بہ عجلت در کشود

بعد ازاں بر گفت آں ملاح را ... تختہائے نو کہ باشد کن جدا
تختہائے کہنہ انجا وصل کن ... قطع راہ پر خطر بی فصل کن
دیدہ موسے گفت ای مرد خدا ... بر غریباں ایں چہ آوردی بلا
گفت شرط عہد بشکستی ز خود ... ایں خلاف عہد شرط ما نبد
گفت بودم لایق صحبت نہ ای ... موسیا تو صاحب ہمت نہ ای
گفت موسے عذر تقصیرم پذیر ... زیں سپس ہرگز نسازم دار و گیر
چوں بساحل آمدہ کشتی او ... ہمرہاں کردند سوئے شہر رو
چوں بیامد سوے شہر آں یکہ تاز ... دید دیوار کہن سال دراز
گفت تا مردم زہر سو تاختند ... گل بدیوار کہن انداختند
تا کہ بنیادش مبا مضبوط شد ... دید موسی چوں چنیں مخبوط شد
گفت موسی مرحبا مرد فقیر ... خوش نمودی کار کار بے نظیر
گفت موسی را خمش ای نکتہ چیں ... تو چہ دانی راز رب العالمین
تو چہ دانی حکمت رب ودود ... تو چہ دانی علت نقصان سود
کے ترا داد آں کلید معرفت ... تا چہ آید روز فردا بر سرت
گفت موسی توبہ کردم ایں زماں ... باز نارم چیز کے من بر زباں
باز سوئے شہر آمد بہر سیر ... تا بہ بینند ما جرائے شر و خیر
دید طفلان حسین را دچین ... گل بدامن ہمچو بلبل نعرہ زن

رفت چوں جلاد و طفلے را بکشت ‌ ‌ سینہ را بر کوفت موسی از دو مشت

گفت ہی ہی ایں چہ کردی نامراد ‌ ‌ گلبن نورستہ را کردی بباد

خون ناحق کردی و رسوا شدی ‌ ‌ جیفہ خوارانِ سگِ دنیا شدی

اللہ اللہ ایں چہ فتنہ شد پدید ‌ ‌ دست از دامان تو باید کشید

گفت موسے را مکن ترک ادب ‌ ‌ تا نیفتی باز در نارِ غضب

بے خبر از حکمت ربِّ قدیر ‌ ‌ ہیں برو از پیش راہ خویش گیر

تا کجا ایں رنج و بہتانِ عظیم ‌ ‌ استعذ باللہ تو بو امن جحیم

موسیا راہ محبت دیگر ست ‌ ‌ رسم و آئین رسالت دیگر ست

رو بتبلیغ رسالت موسیا ‌ ‌ ترک کن راہ محبت موسیا

کار تو اینست اے اہل فضول ‌ ‌ خاطر ما را مکن اینک ملول

گفت موسی اندریں ہر سہ امور ‌ ‌ راز پنہاں چیست اے مرد شعور

فاش برگو سرِّ ایں معنی بمن ‌ ‌ تا کنم زیں بعد رخ سوئے وطن

گفت فرمانِ شہ ذیجاہ بود ‌ ‌ تا بیاید کشتی تو جملہ زود

اندریں بودند جملہ بے وطن ‌ ‌ از زمانہ مورد رنج و محن

گر نکردم ایں چنیں تدبیر ہوش ‌ ‌ جملہ می بودند ہم خانہ بدوش

شد خطاب مالک ہر دو جہاں ‌ ‌ تا رسانم ہر یکے را از اماں

تختہایش زیں سبب کردم جدا ‌ ‌ زجر کردم زیں سبب بر ناخدا

وان دگر تعمیر دیوار کہن — از پئے این بود اے شیرین دہن
زیر آن گنج است کو آید بکار — مالکش نابالغ است ای ازدار
حکم شد بہر نگہبانے مرا — تا نہادم بیخ دیوارش بپا
چون شود بالغ ازان فارغ شوم — دست خود را از تحفظ بر کشم
این بود سرِّ حقیقت موسیا — تو چہ دانی حال راز کبریا
وانکہ طفل نازنین از دست من — قتل شد بر حکم یزدان در چمن
از صدور فعل نامرغوب او — ہم پدر ما در بُدے مغضوب او
زین سبب کردم چنین ای بوالہوس — آتشے پوشیدہ دارم در نفس
گر کنم شرح رضای کبریا — عالمے را خاک سازم موسیا
زار مے نالید موسے زین کلام — خدمتش بوسید گفتا السلام
اولیا دارند صد گونہ نقاب — گاہ آتش می شوند و گاہ آب
اولیا ہمراز حق اند اے صبی — مے ندانند کس مگر داند ولے

حکم بیعت

سورہ فتح - ان الذین یبایعونک انما یبایعون اللہ ید اللہ فوق ایدیھم

دست دہ در دست پیران زمن — تا شود مثل طلا ہم جان و تن
در رہش بیدام خود را بر فروش — دست حق بگرفتہ بہر حق خروش

ذات پاک پیر ذات حق بود — این سخن در عالم بالا رود؟

خود بصر بود آں خدائ ذوالجلال — فوق آید بیم زا امر استثمال؟

پس چہ داری وہم در دل بدگماں — الاماں می خواہ از حق الاماں

پیر جو اے مرد دانا پیر جو — نازک آمد ایں زمانہ پیر جو

بر لب بام آفتاب نور سید — تا کجا ایں پندہا خواہی شنید

رو بہ پیش وارث ملک بقا — ذات پاک او بود ذات خدا

اے تحیر تا بکی ایں قیل وقال
ختم کن بنگر وے حسن وجمال

اختتام شد مثنوی جام وحدت مصنفہ عبید الاد شاہ ارقی

رسالہ

نتائج

من نتائج افکار سید عبداللہ شاہ وارثی

سنہ ۱۳۱۵ھ

باہتمام بابو کنہیالال عرف غلام وارث

ساکن علی گڈھ

مطبوعہ مطبع فیض عام واقع علی گڈھ

بسم اللہ الرحمن الرحیم

شرط عشق ست جان فدا کردن ‌‌ صبر بر کاوش جفا کردن
ہر ہوسناک را نمی زیبد ‌‌ تکیہ بر خواہش خدا کردن

جان برادر حال خود خود او داند و بس کو عارف کو واصف ہر کس بخیال خویش سرگردان ست و بر خجالت نا یافت خویش حیران و پریشان ای برادر لذت دید و دید و مزہ الفت و محبت در عالم اجناس ست نیک دانید کہ آدم با آدم و حیوان با حیوان و شجر با شجر حجر با حجر و انسان با انسان ۔ و ملک با ملک و جن با جن و خاک با خاک و آب با آب و آتش با آتش و باد با باد وغیر ذلک ہمہ ہا از یکی با یکی از تقاضائے نسبت جنسیت خویش صورت پیوندگی دارند پس از بندہ با خدا چہ نسبت ست بالجملہ خدا را خدا مے تواند دید تا با وفانی و باقی نباشی کہ از لذت دیدارش برخوری ہر کہ اینجا بدید آنجا بدید

وہر کہ اینجا ندید آنجا ندید اے برادر گویند کہ در عالم عقبیٰ ہر اعمالے را صورت
خواہد بود ہمچو صلوٰۃ و زکوٰۃ و حج و روزہ و غیر آں۔ پس چہ عجب باشد کہ
ایں عالم اجسام کہ عبارت از عالم شہود ہست صورت اعمال ازل باشد
فافہم و تیقنکر اے برادر ہر صفتے از صفات باری تعالیٰ را صورتی ہست
پس خباثت و ضلالت ہم از صفات اوست ایں را ہم صورتیست کال را خبث
و شیطاں نامند چنانکہ تجلی ہدایت اوست ہمچناں تجلی ضلالت او باید فہمید
آنہا کہ بفیضان تجلی ہدایت مقرونند نیکو کردار آمدند و آنہا کہ بہ تجلی ضلالت مرہونند
بدکردار اند اے برادر چنانکہ پس روز شب است و پس شب روز ہمچناں
پس فنا بقاست و پس بقا فنا مرد و زن کہ بلذتے فانی شوند صورت بقای
ایزدی یابد فنا انہماک اتم را گویند و در حقیقت فنا و بقا یکی ہست ای برادر
عدم و وجود ہر دو شان تجلیات ہست آنکہ نہفت ہست عدم ہست و آنکہ
بظہور ہست وجود ہست شہود و وجود در حقیقت یکی ہست گروہے صفات را
بر ذات مقدم داشتہ و جمعی ذات را بر صفات مقدم کردہ اند و در اصل حقیقت
ہر دو متحد الخیال اند ایں ہمہ فرق اعتبار یست ای برادر در رویت حق سبحانہ
تعالیٰ بس اختلاف ہست جماعت کثیر قائل دیدارش در عالم اُخریٰ ہست و
برخے ازاں میگویند شعر۔ من خدا را آشکارا دیدہ ام * صورت انسان خدا را دیدہ ام
سلف۔ کہ میگوید کہ حق صورت نہ بندد * من اینک دیدہ ام ذاتش مصور

چون این ازامر وجدانی ست کدامی دلیل زست نمی آید فاما این قدر گفتن
توانم که بے رویت جمال عشق محال ست گفته کس دلیل این راه نباشد که

نہ تنہا عشق از دیدار خیزد ۔ بسا کین دولت از گفتار خیزد

در مصرعه ثانی که بر گفت و شنود پیوند عشق کرده ست محض سخن گستریست
ہر کہ فرق در دیدن و شنیدن است ہویدا ست پس چگونہ تواند شد کہ
بر شئے نادیدہ کسی دل وہد در جہان یکی را ہم ندیدہ ام کہ صورت ہما و عنقا وانمود
باشد و اینکه بر گفت و شنید حسن زنے کہ در ملک دیگر باشد و آن را گہے ندیدہ
باشد کسی دل نادیدہ مے دہد قرین قیاس ست کہ جنس زن را در ملک خویش
دیدہ بر آن قیاس کردہ صورت اقتباسی در خیال گرفتہ دل بتصویر خیالی دادہ ست
آنجا کہ از جنس و فصل و نوع ہم خبر ندارد چہ شدن می تواند بالجملہ از خدا و از
جنس خدا کسے خبردار د کہ قیاس کند و بر تصویر خیالی جان دہد لاجرم گفتنی خواہد شد
کہ بے رویت جمال عشق محال ست لمصنفہ شعر

تا نہ بینی حسن وی ذوالجلال ۔ بر نیاید کار از وہم و خیال

ای برادر در زمانہ طلب طالب مطلوب عالم شدہ ست و مطلوب مطلوب را
کس در خیال نمی آرد۔ عاشق حقیقی نیست کہ بر رضائے مطلوب باشد گر مراد
عاشق از معشوق بر آید جائے شکر ست و گر مراد معشوق از عاشق بر آید جای
نازش و فخر ست عاقل نیست کہ رضائے محبوب جوید و غافل نیست کہ بر رضائے

خود پیدا اے برادر این عالم کثیف واین عالم لطیف کہ عبارت از جسم و روح ست ہمدیگر متحد اند شدن تواند کہ عالم لطیف با کثافت باہم شدہ وجود کثیف پیدا کند و میتواند گشت کہ کثافت بالطافت باہم شدہ وجود لطیف پیدا آورد چنانکہ جسم را با روح تعلق ست ہمچنان روح را با جسم تعلق ست قوت روحانی چون بجاے بر سد جسم روحانی پیدا میکند قصہ بند کہ حضرت مولاے مشکلشا و جناب حضرت سرور کائنات وہم دیگر بزرگان دین علیہم الرضوان بر وشاہد ست ازینجاست کہ سایہ جسم اقدس نبود لمصنفہ شعر

اے سراپا جسم تو جان لطیف		کے بدیدے سایہ ات جسم ضعیف

موحدان جماعت دیگر ہم مقر این لطافت اند خوش گفت کسیکہ گفت اشعار

تا کند مستر از چشم من نہان		ابر مارا شد عدوی خصم جان
زانعکاس لطف حق گردد لطیف		بود ما ابراست و پردہ ست و کثیف

الہی برادر نماز کہ عبارت از خشوع وخضوع ست در کسی حال دستوری ترک آن ندادہ اند چہ در حضر چہ در سفر چہ در تنومندی چہ در رنجوری پس سر بتافتن ازین کفرست فاما در حالت صحت صورت وابش کہ بدارکان صحیحہ قرار دادہ اند شدن تواند کہ ارکانش بعذرات ساقط شود ولاکن از سقوط ارکان سقوط صلوۃ لازم می آید باقی حال مغلوب الکیف ہمچو مجانین ست انہا از اوامر شرعیہ بری اند چنانکہ از احادیث ثابت ست ای برادر با توانی با محبت

بپرداز کہ نتیجہ ہمہ اعمال واذکار ہمین الفت وعشق است خدا نصیب کند
یاد باد آں قصہ سر خیل عشاق صدیق اکبر رضی اللہ تعالےٰ عنہ کہ روزے
حاضر خدمت حضرت سرور کائنات شد پرسید کہ یا ابابکر دوست میداری مارا
عرض کرد کہ خدا و رسولش داند بعد ازاں ہم پس از مدت ہمچناں پرسید بعرض
نہاد کہ خدا و رسولش داند زیں بعد چوں آں سرتاج الاولیا سہ بار ہمگی مال و
متاع خویش براہ خدا و رسول وادہ عترت خویش حوالہ رسولخدا صلوٰۃ اللہ علیہ
وسلم کردہ حاضر خدمت شد پرسید کہ یا ابابکر دوست میداری خدا و رسول را
زار بگریست وبعرض داد کہ کیست در عالم یا رسول اللہ کہ ترا دوست ندارد فـ
فرمود رسول خدا صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ حالا ایمانت خدا بداد تا محبت خدا و
رسول بر محبت جان ومال وعیال غالب نشود ایمان نباشد حضرت ابراہیمؑ
خلیل اللہ علیہ الصلوٰۃ والسلام کہ مدعی محبت گشت دید آنچہ دید آخر نوبت بجان
اولادش رسید چوں عاشق صادق بود کرد آنچہ بکرد و تا یافت آنچہ یافت لمصنفہ

شعر۔ ازجوش خروش ساعتی چند		عاشق نہ توان شدن بخرسند

ای برادر ایمان وایقان این نیست کہ خدا را گوید سمیع وبصیر وقدیر است وندانند
کہ سمیع وبصیر وقدیر است از گفتن و دانستن آنچہ کہ فرق است اظہر من الشمس است

لمصنفہ **اشعار**

	چند گوئی اللہ اللہ از زباں		برنیاید ہیچ از وہم وگماں تو	•

	استعذ باللہ اینک بد شعار		بر زبان توحید و در دل شرک بار

ای برادر۔ ہر اعمال نیک و کردار فرخندہ را جزا نیست مزند خدائے پاک
فاما این عشق و محبت را جزائے دیگر جز خدا نیست از خدا ہمیں باید خواست
کہ عشق محبت خویش عطا بفرماید و بس ای برادر فرقہ از ملامتیان ست کہ
ظاہر ایشان خلاف رسم شریعت ست ازین رو کہ کس نداند کہ از محبان خدا ست
ہم و سخن حرف از کفر زنند و چندانکہ می خواہند خلاف شرع کارہا می کنند
تا جہانیاں ملامت کنند در ملامت ہم ایشان را لذتیست کہ در مدح و ثنا نمی یابند
در دور اولیں و متوسطین و آخرین ہم ملامتیان بودہ اند و تا لقائے شمس و قمر
ہمچناں خواہد بود از ہمیں جماعت قلندرانند کہ آنرا مردان خدا نیز گویند در مقام
فردیت و علینت جز قلندر دیگرا اگر نیست فاما مصرع ہر کہ سر تبر اشد
قلندری داند۔ بالجملہ بر ظاہر احوال فقرا نظر نباید کرد و پیوستہ عجز و انکساری باید
ساخت نقل ست کہ صوفی سالک طریقتے بود در زمانہ پیشیں کہ علم ہدایت
در جہاں افراشتہ بود و ہم بمقابل آں یکے شوریدہ سرے بود سنگ ملامت
جہانیاں خوردہ در بزم صوفی ذکر آں دیوانہ ملامت کیش بیامد حاضرین بزم گفتند
کہ عجب ست از افعال ذمیمہ آں کہ باوجود چنیں حرکات مروجات عالم ہمچناں
ست و کس نیست کہ حاضر خدمت او شدہ محروم آمدہ باشد۔ شیخ وقت بفرمود
کہ حالا بہ امتحانش می پردازم پس زنے را کہ مریدش بود بطلبید و بر گفت کہ

نخستیں از لحم سگ کباب بکن و پس آں شراب بیار و نزد ان تیرہ بخت شو ید
سبہر و بہر انچہ کہ بگوید انکار مکن پس ازاں نزد من بیا وازاحوالش قصبہ بخواں
اسمٰعیل ہیچو فرمودہ شیخ نزداں ملامت کیش برفت ان سرمست جام عشق خندہ زدہ
و بگفت کہ پس از مدت اتفاق چنیں افتاد حالا آں کباب سگ و شراب تند
کجاست بیار نخستیں کباب بخورد و بعدہ شراب بنوشید انگہ بزبان اشارت نمود
تا از مواصلت یکدیگر برخوریم چوں طاقت انکار نداشت بکنارش در کشید زن
بلند تے مفتوں شدہ مغلوب الحال گشتہ نعرہ زد کہ کیست در عالم جز خدای تعالیٰ
کہ بار تہمت گناہ و ثواب برو نہادہ آید بہا تا سرشار حاضر خدمت شیخ خود گردید
بعرض نہاد کہ از سالہا سال در صحبت گرامی بودستم و در تعلیم طریقت سبقہا گرفتم
فاما انچہ از یک صحبت ساعتے آں دیوانہ یافتم ہیچیک در انقضای چندیں عمر
نیافتہ ام شیخا بہر خدا زبان طعن مکشا کہ سر و ستر الٰہیست - بالجملہ روزے شیخ
سوار شدہ عبور دریا میکرد ناگاہ آں دیوانہ ملامت کیش ہم بکنار دریا نشستہ بود
اسپ شیخ بدریا شناشیدن گرفت دامن شیخ فروہشتہ بود دیوانہ بلند گفت
کہ اے شیخ دامن خویش بکش کہ تر گردید شیخ جواب داد کہ جاہلے ندانی کہ چندیں
نجاست آب دریا را کے نجس می تواند کرد - دیوانہ قہقہہ زد و گفت کہ ازبا نخست تم
تو جاہلی کہ ذات قلندراں را از دریا ہم کم قیاس کردہ ندانی اشعار لمصنفہ

قلندر بود آفتاب جہاں	قلندر بود محرم انس و جاں

قلندر بود مظہر ذات حق	قلندر بود آگہ از ما سبق
قلندر بود شیر دشت بقا	قلندر بود ناظم دار القضا
قلندر بود عاشق جان نثار	قلندر بود نائب کردگار
قلندر بود کسوت کبریا	بری از ہوس کبر و مکر و ریا
قلندر بود راز دار امین	قلندر بود آسمان و زمین
قلندر بود راہب ذوالجلال	قلندر بود دولت لازوال
قلندر بود پیر برنا و پیر	قلندر بود در بلا دستگیر
قلندر بود صبح روز وصال	قلندر بود زور اہل کمال

ای برادر غرض از عبادت عابداں نجات عقبیٰ ست و مطلب زہد زاہداں استحقاق بہشت و افتخار دنیا است حیرانی ست عظیم پیدا کہ بار ہا در جہان چہ شدہ است کہ یکی را ہم طالب خدا نمی بینم عوام برسم و عادت خویش مجبور اند ایں صوم و صلوٰۃ ایشاں ہم برسم و عادت است ورنہ کرا خبر ازیں کہ صلوٰۃ چیست و شرط صلوٰۃ کیست از صد ہزار یکی ست کہ حضوری قلب نماز کردہ باشد ورنہ ہمہ ہا پابند رسم و عادت اند کجا ایمان و کجا اسلام کجا نماز و کجا روزہ در پئے آں ما باشید کہ آتش حقیقی سر زند لمصنفہ شعر ـ

ایں زہد ریا چہ کار آید	آں کار بکن کہ یار آید

ای برادر بروز محشر چوں خداوند جل وعلا از دوستان و از بندگان

خویش بپرسد کہ بہر ما چہ آوردہ اید۔ ہمہ ہا گویند کہ اے پاک بے نیاز از بہر تو
طاعت آوردہ ام عبادت آوردہ ام محبت آوردہ ام تقویٰ آوردہ ام طہارت
آوردہ ام توحید آوردہ ام تجرید آوردہ ام در حیرتم کہ بیچارہ عبداللّٰہ چہ خواہد گفت
نہ او را متاع طاعت ہست نہ مایہ عبادت نہ او را صوم است نہ صلوٰۃ نہ حج است
نہ زکوٰۃ نہ تقویٰ ہست نہ طہارت نہ عشق ہست و نہ محبت جز اینکہ گوید اللّٰہ
قادر علیٰ ما نشاء و اللّٰہ ذوالفضل العظیم۔ اے برادر فقر این نیست کہ کس از
مکاشفہ باطنہ خود سخن دل گوید و اشیاء گم شدہ را نشان دہد و سلب بیماری
کند و حال اہل قبور گوید و بر آسمان پرد و در زمین فرو رود و بر آب رود و در آتش
در آید۔ فقر دولتیست بزرگ و حقیقتیست سترگ تا بخشندہ نہ بخشد کسی را از کسب
و ریاضت این دولت حاصل نہ آید جائے از سواد الوجہ تعبیر کردہ اند و بجائی
متاع فخر شمردہ اند و گویند الفقر اذا تم فہو اللّٰہ و بخوانند کہ الفقر لا یحتاج
الی اللّٰہ نزد من سوختہ جگر آن در حقیقت الفت و محبت آن ذات بیچون است
کہ ما سوا اللّٰہ دیگر در نظرش نباشد و این موقوف بر عنایت اوست خواہد
در ساعتے مقبول کونین کند و خواہد در دمے مردود دارین نماید۔ فاما این دولت
معرفت و محبت را ہم راہ مختلف ہست کسی را براہ عطا و کسی را براہ جفا و کسی را
براہ محبت و کسی را براہ محنت دہند خوش نصیب انست کہ بہ محبوبیت مبذول
عنایت شدہ ہست۔ و تیرہ بخت انست کہ بعشق و عاشقی مقرون عذاب و عتاب است

مگر درحقیقت درجہ عشق وعاشقی ازہمہ بالا است نقل است روزی تاج الاولیا
محبوب سبحانی حضرت سیدنا عبدالقادر جیلانی حاضر خدمت مرشد پاک
خویش شد پرسید کہ اے خواجہ درجہ محبوبیت خوش است یا درجہ عاشقی۔
بفرمود کہ اے عبدالقادر سخن از باب دیگر بکن وگر خواہی کہ از اسرارش آگہ شوی
برو پیش آں سوختہ جانی کہ بر در آتشکدہ نشستہ است چوں پیش دیوانہ بیامد
گفت کہ اے عبدالقادر امروز معذورم دار فردا ہمیں وقت بیا آنچہ خدا بنماید
ببیں بروز دوم حسب فرمودہ حاضر شد آں شوریدہ سر را بجاے خودش ندید
پرسید از مردماں کہ آں دیوانہ کہ از مدت اینجا بود کجا شد ہمہ ہا بعرض نہادند
کہ وقت شب در آتشکدہ فتادہ بسوخت استخوانش ہر آنچہ کہ دیدہ شد بروں
انداختہ ایم و آں آنجا است محبوب پاک را آتش شوق تیز تر شد جائیکہ
استخوانش بروں انداختہ بودند تشریف برد و بعرض داد کہ امروز ہم حاضر آمدہ ام
آواز از غیب بگوشش رسید کہ اے عبدالقادر ہر آنچہ کہ حال ما دیدی آں
ادنیٰ مرتبہ عشق است و کار عشق ورای این است تو محبوب سبحانی بر درجہ محبوبیت
کوس ہدایت و محبت زن این راہ عشق است این را نہ آغاز است نہ انجام چوں
محبوب پاک ما باز آمدہ حاضر خدمت خواجہ شد ماجرائے کہ دید بعرض داد
خواجہ در کنارش گرفت و بفرمود تو محبوب سبحانی و مقبول ربانی و بر حال سوختہ
جاناں بس گریست و گفت اللہ قدیر و یفعل ما یرید ای برادر ہمہ ہا حسب

استعداد خود گفتند و بخاک آرمیدند از گفت و شنود کارے بر نمی آید حال طالبان زمانه و کیفیت طلب ایشان چنانکه هست روشن ست ماتم بو بخت خود باید ساخت قال ما قال شعر

ما خود زده ایم تیشه بر پائے
هیهات بکجا روم بفریاد
جز گریه نمی کنم دگر کار

ای وای برین شعور صد وای
من صید زمانه سخت صیاد
این است عبادت گنهگار

ای برادر حال ملامت و ابتلائے خاصان حق را دفترے باید در تذکره و غیر آن باید جست طالب از این ایمن نیست صد ملامت و ابتلائے و بکقدم پیش می آید بدل نباید شد که این هم سنت قدیم ست رونده را از خار راه چاره نیست هرکه مدعی محبت شد مستوجب عقوبت شد لمصنفه اشعار

با قیس چه کرد این مدارا
فرهاد چه تیشهٔ الم خورد

دانی همه حال آشکارا
هرگز بسلامتی بجاں برد

ای برادر پیری و مریدی اندرین زمان همچو پیشه و کسب بنده ست حصول نقود از آسانی جز این از دیگر ممکن متصور نیست هر کسی را به تسبیح در دست و قرانے در بغل می بینم الا ماشاء الله از صد هزار یک چنان باشد که او قابلیت پیری و قابلیت مریدے باشد فی زماننا مرید و پیر هر دو همچو کبریت احمر اند این مریدی و پیری علی الرسم زمانه ست ورنه یکی هم نه اند که پیر را میگویند و مرید کدام جانور ست

جنید را بہ شبلی و مخدوم را بہ مظفر و مظفر را بہ حسن ناز بود و ایں ہمہ مرید نبودند بلکہ مراد بودند۔ ازینجاست کہ مولوی در مثنوی خویش بفرمود شعر

ای بسا ابلیس آدم روی ہست	پس بہر دستی نباید داد دست

ایں رشتہ پیر و مرید نازک تر از حباب ست و سنگین تر از جبال ای برادر تناسخ در لغت زائل شدن روح از قالب ست و باز بقالبے دیگر در آمدن چنانکہ ہنود ان قائلند گویند کہ ہر کہ دریں عالم نیک کردار باشد چوں بمیرد روحش باز در قالب انسان آید و از راجگان و شاہزادگان شود و اگر بدکردار شد در قالب حیوان باز بیاید و خوک و خرس شود شریعت منکر این ست قایل تناسخ را کافر میگویند اما اہل معرفت و طریقت مقر تجلیات ارواحند گویند کہ کہ آمد و کہ رفت کہ زیست و کہ مرد ہمہ از شان تجلیات اوست نہ آدمی آید و نہ او میرود۔ بالجملہ تغیرات عالم شاہد نیرنگی اوست ہماں یک صد اطوار ہا پیدا کند و باز از نظر عالم مستتر شود و باز بجلوۂ ظہور پدید آید ازینجاست کہ عالم اجسام را عالم نزول گویند و عالم ارواح را عالم عروج و پس ہر عروج نزول ست و پس ہر نزول عروج فافہم و تفکر خوش گفت مولانا صد رحمت بر جان پاک او

اشعار

آزمودم مرگ من در زندگیست	چوں رہم زیں زندگی پایندگیست
از جمادی مردم و نامے شدم	وز نما مردم بحیوانے زدم

مردم از حیوانی و آدم شدم
پس چہ ترسم کہ ز مردن کم شدم

حملہ دیگر بمیرم از بشر
پس بر آرم از ملائک سر بدر

از ملک ہم بایدم جستن بجو
کل شئی ہالک الا وجہہ

بار دیگر از ملک پران شوم
آنچہ در ہمت نیاید آن شوم

پس عدم گردم عدم چون ارغنون
گویدم کانا الیہ راجعون

ای برادر در گفتن و شنودن بگوش در دیدن و شدن بکوشش کہ

این ست کار عاشقان و واصلان و باقی ہمہ ہیچ۔ ھو الاول والاخر والظاہر والباطن وھو علی کل شئی محیط۔ ۱۲

فقط

رسالہ

تلقین

مصنفہ

سیّد عبدالآد شاہ وارثی

سنہ ۱۳۱۵ھ

باہتمام بابو کنہیالال عرف غلام وارث

ساکن علی گڈھ

مطبوعہ مطبع فیض عام واقع علی گڈھ

بسم اللہ الرحمن الرحیم

چند گوئی لا الہ از نفاق ۔ صد ہزاراں بر نفاق تو طلاق

چند گوئی اللہ اللہ از زباں ۔ بر نیاید ہیچ از وہم و گماں

سجدہ تلبیس سازی تا بکے ۔ دعوی تقدیس سازی تا بکے

تا بکے باشے چنیں اہل ریا ۔ شرم کن بہر خدا مرد خدا

چند سازی ذکر جہری و خفی ۔ اے ز تو اثبات راہر دم نفی

تا کجا ایں مکر باطل در صلوات ۔ دست بردار از خیالات نجات

بر زباں توحید و در دل شرک یار ۔ استعذ باللہ اینک بد شعار

چند باشی در قیود رسم و راہ ۔ ای ز دستت جان عالم شد تباہ

خون بجا کردہ اسلام را ۔ در بلا انداختی صد خام را

ترک دنیا کردہ یا ترک دیں — کے بباید مر ترا ہر وجہ یقیں

بالیقین اے مایۂ فسق و فجور — الحفیظ الامان من شرور

آں یکے بودہ یقیں صدیق را — کے بدادند ایں گہر زندیق را

واں دگر شیر خدا سلطان ما — منتش بر گردن و بر جان ما

ذات پاکش آیت حبل المتیں — نیک داند راز او اہل یقیں

گر کسے ایثار مال و زر نمود — او براہ شوق نذر سر نمود

تو چہ عف عف می کنی ہمچو سگاں — لعنۃ اللہ بر چنیں قول و زباں

زعم باطل کردہ رسوا شدی — ور نمیری غوک با جر با شوی

توبہ کن زیں فکر باطل ناسزا — سر بسجدہ نہ بہ پیش اولیا

گفت اینجا مولوی در مثنوی — فکر کن بہتر ہمی مرد غوی

اولیا اطفال حق اند اے پسر — غائبے و حاضرے بس با خبر

بے عنایات حق و خاصان حق — گر ملک باشد سیاہستش ورق

پس بدہ دست طلب در دست پیر — تا شوی از فیض او روشن ضمیر

دست پیران زمن دست خداست — ذات او از ذات پاکش کے جداست

پیر گرہان ست اللہ جان جہاں — صورت او مظہر ذات حق نشاں

فاش گویم بے خطر چوں باک نیست — جز جمال پیر دیگر خاک نیست

کو خدا کو فرش کو عرش بریں — جملہ الفاظ است بہر مسلمین

مظهر ذات خدا ذات اش بود ‌‌ هیزمی آتش زده آتش بود

چون نه بینی روی انور در وجود ‌‌ از صلوٰة و صوم روزانه چه سود

روی نا شسته نه بینی روی دوست ‌‌ مغز جان بگذاشتی اُفتی بپوست

در وجود ذات احمد چون بدید ‌‌ نعره صدقت بهم بر کشید

چونکه روغن بوی گل را برگرفت ‌‌ عاصیان را آمده از وی شگفت

زین سبب فرمود سلطان جهان ‌‌ کان مولاه علی فے البیان

خود مدینه گشت و بابش شد علی ‌‌ باعث فخر نبی فخر ولی

چند سازم وصف پیر حق نما ‌‌ گوش کن بهر نبی بهر خدا

پیر باشد جان پاک کائنات ‌‌ صد سلام از ما بجانش صد صلوات

پیر باشد موجب بنیاد خلق ‌‌ پیر باشد باعث ایجاد خلق

پیر باشد رهبر هر دو سرا ‌‌ پیر باشد سرور هر اولیا

پیر باشد معدن راز نهان ‌‌ پیر باشد مخزن گنج روان

پیر باشد قوت برنا و پیر ‌‌ پیر باشد بهر انسان دستگیر

پیر باشد راحت قلب سلیم ‌‌ پیر باشد طور سینا را کلیم

پیر باشد مسجد ملکوتیان ‌‌ پیر باشد معبد ناسوتیان

پیر باشد طائر قدسی نژاد ‌‌ پیر باشد بلبل باغ مراد

پیر باشد چشمه آب حیات ‌‌ پیر باشد بحر عمان نجات

پیر باشد گوہر بحر سخا | پیر باشد مظہر ذات خدا

پیر باشد مرہم زخم جگر | پیر باشد روغن درد کمر

پیر باشد نوشدارو ے محن | پیر باشد رازدار ذوالمنن

پیر باشد منبع تنویر ہا | پیر باشد رنگ صد تصویر ہا

پیر باشد ہمدم و ہمراز من | پیر باشد مایۂ صد ناز من

پیر باشد برج بام معرفت | پیر باشد گنج در حکمت

پیر باشد مظہر نور صفات | پیر باشد مصدر انوار ذات

پیر باشد وارث کون و مکاں | پیر باشد حاکم ہر دو جہاں

پیر باشد فخر جملہ اولیا | پیر باشد عین ذات کبریا

پیر جو اے طالب دیدار حق | انظروا اے زینہار رب الفلق

پیر جو گر عشق داری پیر جو | چوں بخواہی رستگاری پیر جو

پیر جو اے مرد دانا پیر جو | نازک آمد ایں زمانہ پیر جو

پیر جو پیری کہ گردد دستگیر | نے بجو پیرے طالب نان شعیر

ایں چنیں پیر ریا و بد خصال | بر مریداں آورد رنج و ملال

ہم مرید و پیر در نار سقر | تا ابد باشد بر خود نوحہ گر

کس نشنود نالہ و فریاد شاں | الاماں از زور دنیا الاماں

نام حق گیرند بر زبان و خواب | استعذ باللہ تو بوسن عذاب

چون نیاورده فتوحے مرد غیب | متهم مردود سازندش بعیب

سر بجنبانند و شورش آورند | این چنین را کے دهد دل هوشمند

حق چو میگویند ناحق مے شود | عمر شان در زق زق و بق بق رود

راه آسانست بهر جمع مال | چون تجارت گشت رشد اهل قال

هر کسے شبلی جنید عصر شد | بازئی طفلانه آخر فقر شد

توبه توبه زین همه فسق و فجور | کیف کان حاله یوم النشور

عشق کن اے مرد عالی مرتبت | تا رسی بر اوج بام معرفت

مرحبا ای عشق خوش همراز ما | همدم و همدرد و چاره ساز ما

مرحبا ای عشق نیکو کار ما | غم خور و غمخوار پرده دار ما

مرحبا خوش آمدی والا مقام | صد سلام از ما بجانت صد سلام

بے تو ویران بود این جسم نزار | مرحبا خوش آمدی ای ذی وقار

سجده ها سازیم پیش روی تو | اے عنان خلق در قابوی تو

جسم خاکی را رساندی بر فلک | شرف دادی آدمی را از ملک

رهبریها کرده گم گشته را | زندهٔ جاوید کردے مرده را

گاه گشتی مرغ نامه بر کسے | گه شدی هم درد و چاره گر کسی

گاه آتش در جهان افروختے | هم دل و جان جهان را سوختے

گه نمودے دار جاے عاشقان | گه نمودے نار جاے فاسقان

گہہ مسلماں گشتی وکافر گہے
گہہ شدی منظور وہم ناظر گہے

فتنہا انگیختی خود درجہاں
گہہ عیاں گشتی بعالم گہہ نہاں

ساختی ہمدرد آدمزاد را
شاد کردی ہم دل ناشاد را

حسرت سوز درون پاکباز
پاک سوزاں این حجاب امتیاز

تاکجا محجوب داری ازخودم
بس پشیماں از پریشانی شدم

شاد کن اکنوں دل ناشاد را
جز تو دیگر نیست عبدالآدرا

کن تحیہ بر دعا ختم کلام
صد صلوٰۃ از ما باد اصد سلام

اعلان

کتب مندرجہ ذیل مطبع فیض عام واقع علی گڈھ محلہ بالائی قلعہ یا بابو کنہیا لال وکیل عدالت دیوانی ساکن علی گڈھ محلہ بالائے قلعہ سے مل سکتی ہیں۔ قیمت مندرجہ کے علاوہ محصولڈاک اور صرف ویلیو پی ایبل اور دینا ہوگا۔

مختصر فہرست

نام کتاب	قیمت		نام کتاب	قیمت
عین الیقین	۸/		روزنامہ حسرت	۴/
گلزار وارث	عہ/		راحت وارث	۳/
مثنوی جام وحدت معہ نتائج و تلقین	۸/		ارمغان اودھ یا تاریخ اجودھیا	۸/

اُمید ہے کہ ارباب تصانیف و مالکان رسائجات و پروپرائٹر اخبارات اپنا کام عربی۔ فارسی۔ ہندی۔ سادہ۔ رنگین مطلا۔ میناکار جس قسم کا چاہیں مرحمت فرما کر ہمارے عمدگی کام اور صفائی معاملات کا امتحان کریں۔ انشاء اللہ موقع ناخوشی نہ پائینگے اور پھر سوائے ہمارے دوسری طرف رخ نہ فرمائینگے۔

الملتمس خاکسار علی محمد خاں فرخ آبادی پروپرائٹر مطبع ہذا

University Library
UNIVERS